

Dr hab. Tomasz Bartosiak
Dziedzina – sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Łódź, dnia 20 czerwca 2018 r

Recenzja pracy doktorskiej
mgr Kamila Zawadzkiego
na temat „Podobieństwa i różnice w twórczości
Karola Lipińskiego i Henryka Wieniawskiego
na podstawie wybranych kaprysów i fantazji”

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi podjętej na posiedzeniu w dniu 20 września 2011 r. w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka na wniosek Pana mgr Kamila Zawadzkiego na podstawie art.11 oraz 14 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65. Poz. 595 ze zmianami) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn 15 stycznia 2004 roku w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich i habilitacyjnych oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2004 roku Nr 15 poz.128 ze zmianami).

Podstawowe dane o kandydacie

Mgr Kamil Zawadzki urodził się 06 października 1985 roku. Naukę gry na skrzypcach rozpoczął w wieku siedmiu lat pod kierunkiem prof. Zenona Ostalczyka. W kolejnych latach swoją edukację kontynuował pod kierunkiem prof. Jolanty Siry-Osmolińskiej oraz Tomasza Bartosiaka. W roku 2009 ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi . Brał udział w licznych Konkursach Skrzypcowych ogólnopolskich i międzynarodowych zdobywając na nich nagrody :

Dwukrotnie otrzymał najwyższe stypendium w Ogólnopolskim Konkursie Na Najlepszy Recital w Żaganiu – w roku 2010 i 2011

Był półfinalistą Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego w Sion- Szwajcaria 2009

Na Konkursie Sonat Solowych w Łodzi w 2008 otrzymał **Drugą nagrodę**

Na I Międzynarodowym Bałtyckim Konkursie Skrzypcowym w roku 2006 zdobył **wyróżnienie**

Na VII Ogólnopolskim Konkursie Skrzypcowym im. Z.Jahnkego w roku 2004 znalazł się w II etapie

Drugą nagrodę otrzymał na Ogólnopolskim Konkursie im. Ireny Dubiskiej w Łodzi w 2003 roku odbierając jednocześnie nagrodę dla największej indywidualności artystycznej

Jest Laureatem Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „**Młoda Polska**” Warszawa 2009

Uczestnicząc w wielu kursach mistrzowskich pracował pod kierunkiem : Konstantego Andrzeja Kulki, , Wiesława Kwaśnego, Mirosława Ławrynowicza, Iwony Wojciechowskiej, Edwarda Zienkowskiego, Larissy Kolos, Walentyny Jakubowskiej i Wolfganga Marschnera.

Od roku 2010 jest zatrudniony na stanowisku asystenta macierzystej uczelni.

Recenzja

Praca doktorska mgr Kamila Zawadzkiego pod tytułem „*Podobieństwa i różnice w twórczości Karola Lipińskiego i Henryka Wieniawskiego na podstawie wybranych kaprysów i fantazji*” składa się z płyty CD i jej obszernego opisu. Na płycie znalazło się w sumie sześć utworów : trzy dzieła Karola Lipińskiego –dwa kaprysy na skrzypce solo op.29 nr 1 i 3 oraz Wielka Fantazja na tematy z opery „Purytanie” Vincenzo Belliniego , a także trzy dzieła Henryka Wieniawskiego – dwa kaprysy z op.10 nr 4 *Le Staccato* i nr 6 *Prélude* i zamykająca płytę *Fantazja na tematy z opery „Faust” Charlesa Gounoda op.20* . W fantazjach Kamilowi Zawadzkiemu towarzyszyła przy fortepianie Pani profesor Elżbieta Różycka-Przybylak. Nagranie realizował mgr Krzysztof Sztekmiler.

Ocena płyty CD

Repertuar zgromadzony na płycie nie należy do takich, jakie często spotyka się w programach recitali skrzypcowych, myślę tu głównie o utworach Karola Lipińskiego, które nie cieszą się tak dużą popularnością, jak dzieła Henryka Wieniawskiego. Nie mniej zarejestrowane dzieła wysłuchałem z dużym zainteresowaniem. Doktorant prezentuje bardzo wysoki kunszt wykonawczy i niezwykle świadomie posługuje się środkami wyrazu. Dźwięk mieni się wieloma rodzajami barw i dynamiki, a różnorodna i bardzo precyzyjnie dobrana artykulacja podkreśla wirtuozowski charakter przedstawianych na płycie utworów. W kaprysie e-moll nr 1 Karola Lipińskiego słyszymy płynne prowadzenie kantyleny na tle szesnastkowego ostinata z wyraźnym podkreśleniem zmian harmonicznym i kulminacji. Monotonny charakter kaprysu różnicowany miejscami zmianą barwy *sul ponticello* zostaje na chwilę ożywiony w akordowej codzie, aby powrócić do początkowego spokoju w dynamice piano. Zagrany z brawurą, w artykulacji sautillé kaprys D-dur nr 3 op. 29 w dużym kontraście faktury i dynamiki do poprzedniego przypomina w charakterze Moto Perpetuo Paganiniego na moment powstrzymane w części środkowej krótką kadencją. Być może zbyt słabo naciągnięte włosie jest przyczyną słyszalnych uderzeń pręta smyczka o strunę, co nie przeszkadza w bardzo dobrym odbiorze tego utworu. W *Le Staccato* z op. 10 Henryka Wieniawskiego można usłyszeć sprawne staccato w dół i w górę, to w dół miejscami może zbyt „w strunie”, ale bardzo czytelne. *Preludè* 6 kaprys z op. 10 za przyczyną początkowego motywu zawsze kojarzy się z fugą g-moll J.S.Bacha. Polifoniczny charakter tego fragmentu doktorant wzbogaca lirycznym prowadzeniem głosów i miękkim atakowaniem akordów. Trudne intonacyjnie gamy chromatyczne grane na jednej strunie nie stanowiły przeszkody w płynnym poprowadzeniu szesnastkowych pochodów urozmaiconych może zbyt mocno akcentowanymi trylami. Kolejne utwory zamieszczone na płycie to dwie fantazje: Karola Lipińskiego – *Wielka fantazja op. 28 na motywach z opery „Purytanie”* 1835 Vincenzo Belliniego i Henryka Wieniawskiego – *Fantazja na tematy z opery „Faust”* 1859 Charlesa Gounoda op.20. Utwory podobne ze względu na formę i pozyskiwanie tematów z oper i jednocześnie bardzo różne pod względem sposobu wykorzystania tego materiału. W Fantazji Lipińskiego fragmenty techniczne w założeniu mają popis artysty wirtuoza, natomiast Wieniawskiemu służą jako środek do prowadzenia narracji muzycznej i pogłębiania ekspresji. Właśnie te elementy Doktorant znakomicie uchwycił w swojej interpretacji demonstrując wysoki poziom umiejętności instrumentalnych, biegłość palcową, precyzyjną intonację w przebiegach dwudźwiękowych, odpowiednio różnicowany dźwięk, logiczne i konsekwentne kształtowanie frazy i agogiki. Miejscami brakowało mi może odrobiny spontaniczności i swobody, choć charakter wirtuozowski dzieł jest wyraźnie wyczuwalny, i żywszej wibracji w prowadzeniu kantyleny, ale jest to moje subiektywne odczucie. W kameralnie potraktowanej partii fortepianu zdarzają się drobne nieczystości, ale nie ma to wpływu na ogólną bardzo wysoką ocenę nagrania.

Ocena opisu dzieła

Doktorant zajął się interesującym tematem zestawienia twórczości dwóch polskich znakomych wirtuozów skrzypiec: Karola Lipińskiego i Henryka Wieniawskiego. W pierwszym rozdziale Autor dość obszernie i wieloaspektowo opisuje romantyzm rozwijający się w Europie, przedstawiając główne idee tej epoki w literaturze i muzyce, powstawanie szkół narodowych, i na zakończenie

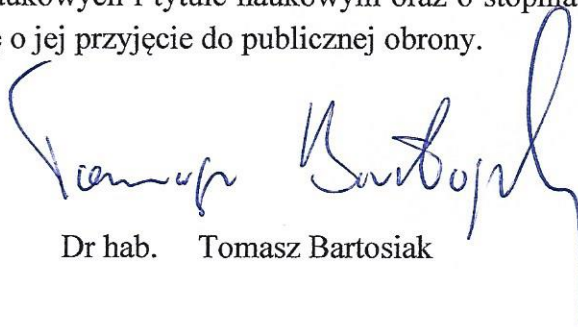

przechodzi do charakterystyki polskiego wymiaru romantyzmu. Przedstawione wiadomości tworzą pełny i szczegółowy obraz tej epoki, zabrakło mi jedynie większego usystematyzowania treści. Uporządkowanie i połączenie fragmentów o tej samej tematyce pozwoliłoby uniknąć pewnego chaosu wypowiedzi. Szkoda, że Autor nie zamieścił również chronologicznego zestawienia utworów skrzypcowych na zakończenie części biograficznej obu artystów, co dopełniłoby obrazu ich sylwetek. Bardzo interesująco rysuje się II rozdział pracy traktujący o wybranych Kapryсах i Fantazjach będących przedmiotem dysertacji. Po przedstawieniu historii form: kaprysu i fantazji Autor przystępuje do formalnej analizy dzieł. Nie kończy na tym. W sposób bardzo wnikliwy i świadczący o znajomości przedmiotu opisuje trudności w nich występujące, świadomość pracy nad intonacją w skomplikowanych wielo-dźwiękach, stosowanie różnorodnych sposobów artykulacji, energetykę i ergonomię aparatu gry, operowanie kolorytem brzmienia czy świadomym kształtowaniem frazy muzycznej. W części końcowej tego rozdziału Doktorant próbuje uchwycić podobieństwa i różnice omawianych kaprysov i fantazji na poziomie wykorzystywanych srodkov technicznych i kompozytorskich. Pierwsze pytanie, jakie nasuwa się po lekturze tego rozdziału, dotyczy klucza jakim kierował się Doktorant zestawiając te utwory. Myślę tutaj głównie o kapryсах. Dobór kaprysov Wieniawskiego przez swą różnorodność problematyki wykonawczej pozwala na szersze spojrzenie na twórczość tego kompozytora, kiedy jeden jak i drugi kaprys Lipińskiego poświęcony jest prawie w całości konkretnemu problemowi technicznemu, każdy oczywiście innemu. Tym samym odnalezienie wspólnych cech, wspólnych elementów łączących twórczość tych wirtuozov jest bardzo trudne. Niemniej autor próbuje sobie z tym poradzić zwracając uwagę na wspólne odniesienia do baroku w postaci wykorzystania konkretnych sposobov artykulacji, stosowania wielogłosowości, co w przypadku omawianego kaprysu Lipińskiego nr 1 z op. 29 jest wyjątkowo trudne. Przy omawianiu fantazji sytuacja przedstawia się całkowicie inaczej. Tutaj podobieństw jest już znacznie więcej. Poczynając od uprawiania modnej w owym czasie formy fantazji, sięgania po tematy z dzieł operowych, aż do stosowania podobnych sposobov techniki kompozytorskiej. Różnice dotyczą stosowania srodkov wyrazu artystycznego wynikającego z odmiennej drogi edukacji, doświadczeń, intuicji twórczej, a w głównej mierze różnicy wieku. Karol Lipiński urodził się jeszcze w wieku XVIII, a Wieniawski 45 lat później. Tym samym omawiane utwory powstawały również w różnym czasie, a ich twórcy odwoływali się do dzieł kompozytorov im współczesnych. W ostatnim rozdziale Doktorant opisuje kontakty obu skrzypkov. Co cenne, udało mu się dotrzeć do interesujących komentarzy potwierdzających wpływ osobowości Karola Lipińskiego jego doświadczeń na rozwój artystyczny Henryka Wieniawskiego - skrzypka i kompozytora.

Pod względem edycji praca posiada prawidłowy i logiczny spis treści, korzysta z bogatej bibliografii ponad 40-tu pozycji książkowych i 82 przykładov nutowych. Doktorant zamieszcza w aneksie głos skrzypcowy Fantazji Karola Lipińskiego co jest zabiegiem bardzo pożytecznym. Niewielkim przeoczeniem jest brak oznaczeń taktov w tym konkretnym wydaniu, co w pewnym stopniu utrudnia sprawne dotarcie do omawianych w pracy miejsc. Drobną usterką jest również pomyłka w numeracji przykładu nutowego na stronie 88. Nie ma to jednak wpływu na pozytywną opinię o całej pracy.

KONKLUZJA

Praca doktorska, pod tytułem „Podobieństwa i różnice w twórczości Karola Lipińskiego i Henryka Wieniawskiego na podstawie wybranych kaprysów i fantazji” zarówno dzieło artystyczne jak i jego opis jest oryginalnym rozwiązaniem problemu badawczego. Świadczy o twórczym i wymagającym fachowej wiedzy merytorycznej podejściu do tematu. Tym samym spełnia wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Pracę przyjmuję i wnioskuję o jej przyjęcie do publicznej obrony.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tomasz Bartosiak', is written over the printed name below it.

Dr hab. Tomasz Bartosiak